

Wonen, Welzijn en Zorg

Zorgzame buurten

“Met duidelijke taal maken we de verbinding.
In de wijk, met en voor elkaar.”

“Eén taal, samen sterker”

Waarom dit boekje?

Samenwerken gaat een stuk makkelijker als je elkaar verstaat én begrijpt. In de ouderenzorg, het welzijnswerk, de woningcorporaties en de gemeenten gebruiken we dagelijks woorden en afkortingen waarvan we zelf denken: “Dat weet iedereen toch wel?” Nou... meestal niet. En dan ontstaat er gedoe, vertraging of misverstand. Dit boekje voorkomt dat. Het geeft ons één gedeelde taal, zodat we sneller snappen wat de ander bedoelt. Geen abracadabra, geen afkortingenbingo, maar gewoon helderheid.

Hoe is dit boekje opgebouwd?

We houden het simpel:

- Eerst vind je een lijst met afkortingen, netjes op alfabet, met een korte uitleg wat ze betekenen in de praktijk.
- Daarna volgen definities van veelgebruikte begrippen in wonen, welzijn en zorg.
- Tot slot lees je uitleg over zorgzame buurten, zodat we dezelfde basis hebben als we samen wijkgericht werken.

Kortom: alles wat je nodig hebt om mee te kunnen praten — zonder je eerst door drie beleidsnota's heen te hoeven worstelen.

Hoe gebruik je dit boekje?

Heel eenvoudig.

- Twijfel je tijdens een overleg? Even checken.
- Kom je een begrip tegen waarvan je denkt: “Wat wás dit ook alweer?” Even bladeren.
- Moet je iets uitleggen aan een collega uit een ander domein? Hier staat het helder in één zin.

Zie het als je zakwoordenboek voor de samenwerking in onze regio.

In welk kader is dit boekje gemaakt?

Dit boekje is gemaakt binnen het project Wonen, Welzijn en Zorg, zorgzame buurten in de regio Midden Gelderland. Gemeenten, welzijnsorganisaties, woningcorporaties, ouderenzorgorganisaties én inwonerinitiatieven trekken hierin samen op om zorgzame buurten mogelijk te maken. Daarbij hoort dat we elkaars taal kennen. Dit boekje helpt ons om sneller en soepeler samen te werken aan precies dat doel.

Wat zijn zorgzame buurten

Stel je een buurt voor waar mensen elkaar kennen. Waar buuren elkaar groeten, vragen hoe het gaat, en waar nodig een helpende hand bieden. Waar ouderen zich veilig voelen om zelfstandig te blijven wonen, ouders elkaar ondersteunen in de opvoeding, en jongeren een plek vinden om mee te doen. Die buurt is meer dan een verzameling huizen. Het is een gemeenschap. Dat is waar het idee van een zorgzame buurt over gaat.

In een tijd waarin onze samenleving vergrijst, de zorg onder druk staat, en mensen steeds langer thuis wonen, groeit de behoefte aan zulke zorgzame buurten. Het is simpelweg niet meer houdbaar om voor iedere hulpvraag meteen te grijpen naar formele zorg. Tegelijkertijd willen mensen ook regie houden over hun eigen leven, betekenisvol zijn en erbij horen. Een zorgzame buurt biedt daar ruimte voor.

Zorgzaamheid

Een zorgzame buurt is niet iets wat je bouwt met stenen alleen. Het gaat om sociale verbondenheid: mensen die elkaar zien, luisteren, uitnodigen en ondersteunen. In een zorgzame buurt:

- Worden bewoners gestimuleerd om voor zichzelf én voor elkaar te zorgen.
- Zijn er laagdrempelige plekken om elkaar te ontmoeten.
- Werken formele en informele netwerken soepel samen: zoals de wijkverpleegkundige, de buurvrouw en het buurthuis.

Het is een plek waar iedereen ertoe doet, waar ruimte is voor kwetsbaarheid en voor initiatief.

De buurt als plek om gezond en gelukkig oud te worden

Zorgzame buurten vormen de basis voor het beleid dat we nu landelijk en lokaal steeds vaker terugzien. Het ministerie van VWS noemt het in het WOZO-programma: "zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan". Maar dat 'thuis' moet dan wél een plek zijn waar mensen zich veilig en ondersteund voelen. Dat betekent aandacht voor:

- Levensloopbestendige woningen, zodat mensen niet onnodig hoeven te verhuizen.
- Openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
- Goede toegankelijkheid van vervoer, welzijn en zorg.

Zorgzame buurten ontstaan niet vanzelf. Ze vragen om samenwerking tussen bewoners, professionals van gemeente, welzijnsorganisaties, woningcorporaties en zorgorganisaties. En vooral: ze vragen om vertrouwen in wat mensen zélf kunnen en willen bijdragen.

Daarom is het belangrijk om goed te luisteren: wat leeft er in de wijk? Welke bewoners nemen al verantwoordelijkheid? Waar zitten drempels of kansen? En hoe kunnen we hen ondersteunen, zónder het over te nemen?

Zorgzame buurten zijn geen ideaalbeeld voor later. Ze zijn een noodzakelijke stap voor nu. Door te investeren in onderlinge betrokkenheid, passende woningen en samenwerking, bouwen we buurten waarin mensen niet alleen wonen, maar ook leven, zorgen en samen sterker staan.

Bronnen:

- <https://www.vilans.nl/kennis/zorgzame-buurten>
- <https://www.woonzorg.nl/woonvormen-en-zorgzame-buurten/zorgzame-buurten>
- <https://www.perspectiefgezondheid.nl/nieuws/de-rol-van-zorgzame-buurten-in-de-zorg-van-de-toekomst/>

Afkortingen

Wonen, Welzijn en Zorg

Op alfabetische volgorde

CJG

Wmo

PGB

Zvw

POH

AMHK

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
ACM	Autoriteit Consument en Markt	Onafhankelijke toezichthouder die erop let dat bedrijven eerlijk concurreren en consumenten worden beschermd. In de zorg speelt ACM bijvoorbeeld een rol bij fusies van zorgorganisaties en marktwerking.	welzijn/ zorg
ADL	Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen	Basishandelingen die iemand dagelijks uitvoert, zoals wassen, aankleden, eten, lopen en toiletgang. Wordt gebruikt om de zorg- of ondersteuningsbehoefte te bepalen.	zorg
AHO	Aanpasbaar, Houdbaar en Onderhoudbaar	Wordt veel gebruikt in beleidsstukken en kennisdocumenten van woningcorporaties en de bouwsector, o.a. bij Aedes (branchevereniging woningcorporaties).	wonen
AIV	Ambulante Intensieve Voorziening	In jeugdzorg en GGZ komt AIV voor als afkorting voor intensieve, vaak tijdelijke ambulante ondersteuning.	zorg
AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Sinds 2015 zijn de AMHK's opgegaan in Veilig Thuis. Dat is het advies- en meldpunt waar iedereen terecht kan bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling.	welzijn
AMV	Alleenstaande Minderjarige Vreemdeling	Dit is een kind of jongere onder de 18 jaar, afkomstig uit het buitenland, die zonder ouders of wettelijke voogd in Nederland is.	wonen
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk	Een laagdrempelige hulpverlening waar mensen terecht kunnen met allerlei persoonlijke, relationele, sociale of financiële problemen	welzijn
ANW	Avond, Nacht, Weekend	Zorg- en bereikbaarheidsdiensten buiten kantooruren. Denk aan wijkverpleging, huisartsenposten of oproepdiensten in de ouderenzorg.	zorg
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming	Europese privacywet (GDPR) die sinds 25 mei 2018 geldt.	welzijn
Aw	Autoriteit woningcorporaties	Onafhankelijke toezichthouder op woningcorporaties (gedrag en financiën).	wonen
Awb	Algemene Wet bestuursrecht	Deze wet bevat de basisregels voor de verhouding tussen overheid en burger. Het gaat o.a. over hoe besluiten genomen worden, welke rechten en plichten burgers daarbij hebben en hoe bezwaar en beroep geregeld zijn.	welzijn
AZWA	Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord	Regionale of lokale afspraken bovenop landelijke kaders uit o.a. het IZA. Gericht op samenwerking, doelmatigheid en betere aansluiting tussen zorg en welzijn in de wijk. Wordt gebruikt in netwerk- en regioplannen.	welzijn/ zorg
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen	Landelijke basisregistratie met officiële adressen- en gebouwgegevens; gebruikt voor wonen & ruimtelijke plannen.	wonen

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
BAG-woz	WOZ-waarde (Wet WOZ)	Door gemeente vastgestelde waarde van een woning; o.a. relevant voor belastingen en huurtoeslag.	wonen
BBL	Beroepsbegeleidende Leerweg.	Een mbo-opleidingsvorm waarbij werken en leren worden gecombineerd (bijvoorbeeld Verzorgende IG of Verpleegkundige BBL). Studenten werken in een zorginstelling en volgen daarnaast lessen	wonen
BBSH	Besluit Beheer Sociale Huursector	Het besluit regelt wat woningcorporaties moeten doen in de sociale huursector.	wonen
BENG	Bijna Energie Neutrale Gebouwen	Sinds 1 januari 2021 geldt in Nederland dat alle nieuwe gebouwen moeten voldoen aan de BENG-eisen.	wonen
BW (Wmo)	Beschermd Wonen (Wmo)	Wonen met 24-uurs toezicht/begeleiding voor mensen die dat nodig hebben; toeleiding via gemeente/regio.	welzijn
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Het ministerie is verantwoordelijk voor het functioneren van de democratie, de overheid en de woningmarkt.	wonen
CAK	Centraal Administratie Kantoor	Berekent een eigen bijdrage voor o.a. Wmo en Wlz.	zorg
CEZ	Continuïteitsbijdrage Eerstelijnszorg	Dit was een financiële regeling tijdens de coronapandemie (2020), bedoeld om eerstelijnszorgaanbieders (zoals huisartsen, fysiotherapeuten, wijkverpleging, tandartsen) overeind te houden.	zorg
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg	Beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor Wlz-zorg en geeft de Wlz-indicatie af.	zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin	Een lokaal of regionaal loket waar ouders, kinderen en jongeren terecht kunnen met vragen over opgroeien, opvoeden, gezondheid en ontwikkeling.	welzijn, zorg
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers	Het COA is verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van asielzoekers in Nederland.	wonen
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap	Dit is een vorm van woningbouw waarbij een groep particulieren samen opdrachtgever is voor de bouw van hun eigen woningen.	wonen
CV	Casemanager Verpleging	Dit is een verpleegkundige die de regie voert over de zorg en ondersteuning van een cliënt, vaak iemand met een chronische of complexe zorgvraag (bijvoorbeeld dementie of oncologie).	zorg
DAEB	Diensten van Algemeen Economisch Belang	Kerntaken corporaties: bouwen, verhuren en beheren van sociale huur voor lage inkomens.	wonen
DCM	Dementia Care Mapping	Dit is een vorm van woningbouw waarbij een groep particulieren samen opdrachtgever is voor de bouw van hun eigen woningen.	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
ECD	Elektronische Cliëntendossier	Een digitaal systeem waarin medische gegevens van patiënten worden vastgelegd, zoals diagnoses, medicatie, onderzoeksuitslagen en behandelplannen.	zorg
ELV	Eerstelijnsverblijf	Kortdurend verblijf met verpleging/verzorging als thuis tijdelijk niet verantwoord is; drie vormen incl. palliatief.	zorg
EPD	Elektronisch Patiëntendossier	Een digitaal systeem waarin medische gegevens van patiënten worden vastgelegd, zoals diagnoses, medicatie, onderzoeksuitslagen en behandelplannen.	zorg
EVV	Eerst Verantwoordelijke Verzorgende	Een verzorgende of verpleegkundige die binnen een team de eerst aangewezen contactpersoon is voor een cliënt en diens naasten.	zorg
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord	Afspraken met gemeenten over preventie, gezondheid en sociale basis; o.a. via SPUK-regeling bekostigd.	welzijn
GGD	Gemeentelijke/Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst	Regionale uitvoerder publieke gezondheid (o.a. infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitor).	welzijn
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio	Coördineert geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises; adviseert gemeenten bij evenementenveiligheid.	welzijn
GLI	Gecombineerde Leefstijlinterventie	Een programma voor mensen met (risico op) overgewicht of leefstijlgerelateerde klachten, vergoed vanuit de basisverzekering.	zorg
GPK	Gehandicaptenparkeerkaart	Een officiële kaart waarmee iemand met een ernstige loopbeperking gebruik kan maken van gehandicaptenparkeerplaatsen.	welzijn
GRZ	Geriatrische revalidatiezorg	Kortdurende revalidatie na bijv. ziekenhuisopname, gericht op herstel van functioneren.	zorg
GVA	Gedragsverklaring Agressie	Gemeente Verantwoordelijkheid Asiel (soms ook: Gegevensverwerkingsovereenkomst AVG). Contextafhankelijk.	welzijn, zorg
GZ-psych	Gezondheidszorgpsycholoog	Een basisberoep in de psychologie, wettelijk geregeld in de Wet BIG.	zorg
HAP	Huisartsenpost	Spoedzorg door huisartsen buiten kantoortijden.	zorg
HBT	Huurders Belangenorganisatie/Tafel	Een Huurders Belangenorganisatie (HBO) is een vereniging of stichting die de belangen van huurders van een woningcorporatie vertegenwoordigt.	wonen
HH	Huishoudelijke hulp	Ondersteuning bij schoonmaak- en huishoudelijke taken die iemand door ziekte, beperking of ouderdom zelf niet (meer) kan uitvoeren.	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
IZA	Integraal Zorgakkoord	Landelijke afspraken tussen VWS, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en gemeenten om de zorg toekomstbestendig te houden. Denk aan meer samenwerken in de wijk, verschuiving van zorg naar preventie en inzet op passende zorg.	welzijn/ zorg
Kwaliteitskader V&V	Richtlijn voor kwaliteit van verpleeghuiszorg en wijkverpleging	Het landelijke kader dat beschrijft wat goede zorg in verpleeghuizen is en hoe zorgaanbieders en professionals dat moeten organiseren.	zorg
Lokaal Akkoord	Lokaal woonakkoord	Een samenwerkingsafpraak op gemeentelijk niveau, vaak gemaakt tussen gemeente, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties, en bewoners(vertegenwoordigers).	welzijn, wonen, zorg
LTA	Landelijke Transmurale Afspraken.	Afspraken tussen de eerste lijn (huisartsen, wijkverpleging) en de tweede lijn (ziekenhuizen, specialisten) om de overdracht en samenwerking rond patiënten te verbeteren.	zorg
LVB	Licht Verstandelijke Beperking	Een ontwikkelingsstoornis waarbij iemand een IQ tussen 50 en 70-75 heeft, vaak in combinatie met beperkingen in sociaal-adaptief gedrag.	zorg
LWOZ	Langer Wonen Ondersteunend met Zorg	Landelijke Waarderingskamer Onroerende Zaken (belasting). Soms ook in woningcorporatie-context.	wonen
MBI	Mantelzorgbelastinginstrument	Een vragenlijst om burn-outklachten te meten.	zorg
MBI-V	MBI voor Verzorgenden	Maslach Burnout Inventory – Versie voor verpleegkundigen/gezondheidszorg.	zorg
MDO	Multidisciplinair overleg	Overleg tussen betrokken professionals over afstemming van zorg en ondersteuning rondom cliënt/bewoner.	zorg
MJD	Maatschappelijke Dienstverlening	Maatschappelijke en Juridische Dienstverlening.	welzijn
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan	Plan met onderhoud en kosten voor meerdere jaren (complex/VvE/corporatie).	wonen
MMSE	Mini-mental State Examination	Screening dementie	zorg
MO	Maatschappelijke Opvang	Tijdelijke opvang en begeleiding (bijv. dakloosheid); toegang en regie bij gemeenten.	welzijn
MPG	Milieu Prestatie Gebouwen	Een rekenmethodiek die de milieubelasting van gebouwen en woningen bepaalt, uitgedrukt in één getal (de MPG-score).	wonen
MPT	Modulair Pakket Thuis	Wlz-zorg thuis in losse modules (bijv. verpleging, begeleiding), te combineren met pgb of andere hulp.	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
NEN7510	Nederlandse norm voor informatiebeveiliging	Nederlandse norm voor informatiebeveiliging in de zorg.	zorg
Niet-DAEB	Niet-sociale verhuuractiviteiten	Niet-Diensten van Algemeen Economisch Belang. Activiteiten van woningcorporaties buiten sociale kerntaken.	wonen
niet-DAEB	Niet-DAEB-activiteiten	Commerciële activiteiten van corporaties; wettelijk te scheiden van DAEB-tak.	wonen
NOM-woning	Nul-op-de-Meter woning	Een woning die op jaarbasis net zoveel energie opwekt als verbruikt.	wonen
NPI	Neuropsychiatrische Vragenlijst	Nederlands Paramedisch Instituut (kenniscentrum, opgegaan in andere organisaties). Ook in onderzoek: NeuroPsychologisch Instrumentarium.	zorg
NPLW	Nationale Prestatieafspraken Leefomgeving en Wonen	Gebruikt door woningcorporaties/vastgoed.	wonen
NT2	Nederlands als tweede taal	Onderwijs aan anderstaligen.	welzijn
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit	Toeziethouder op zorgmarkten en tarieven.	zorg
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg	Preventieve en publieke ggz, gericht op kwetsbare groepen.	welzijn
OMA	Onderbouwing Medische Aard	Een classificatiesysteem voor verpleegkundige en maatschappelijke zorg (voor signalering, plannen, uitvoeren en evalueren).	zorg
OMAHA-System	Algemeen classificatiesysteem	classificatiesysteem voor verpleegkundige zorg en maatschappelijke ondersteuning.	welzijn
OMAHA-ICF	Internationaal classificatie systeem	International Classification of Functioning, Disability and Health (WHO).	zorg
OZO	Ontmoeten, Zorg en Ondersteuning	Wordt soms gecombineerd gebruikt voor brede signalering en registratie in zorg en welzijn.	welzijn, zorg
Passend toew.	Passend toewijzen	Regel dat corporaties minimaal 95% van woningen passend (naar inkomen) toewijzen onder aftoppingsgrenzen.	wonen
PG	Psychogeriatric	Bijvoorbeeld bij dementiezorg	zorg
PGB	Persoonsgebonden budget	Budget waarmee iemand zelf zorg/ondersteuning inkoop en regelt.	zorg
PO	Praktijkondersteuner	Ondersteunt de huisarts bij chronische zorg (bijv. diabetes, COPD).	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
Passend toew.	Passend toewijzen	Regel dat corporaties minimaal 95% van woningen passend (naar inkomen) toewijzen onder aftoppingsgrenzen.	wonen
PG	Psychogeriatric	Bijvoorbeeld bij dementiezorg	zorg
PGB	Persoonsgebonden budget	Budget waarmee iemand zelf zorg/ondersteuning inkoop en regelt.	zorg
PO	Praktijkondersteuner	Ondersteunt de huisarts bij chronische zorg (bijv. diabetes, COPD).	zorg
POH-ggz	Praktijkondersteuner Huisarts voor GGZ	Werkt in de huisartsenpraktijk, biedt psychologische ondersteuning bij lichte tot matige psychische klachten.	zorg
POH-O	Praktijkondersteuner Huisarts – Ouderen	Ondersteunt de huisarts en verbindt met wijkzorg en sociaal domein; coördineert zorg rond kwetsbare ouderen.	zorg
PREM	Patient Reported Experience Measure	Een vragenlijst die ervaringen van patiënten meet over de ontvangen zorg.	zorg
PV	Persoonlijke verzorging	Ondersteuning bij de dagelijkse lichamelijke verzorging van mensen die dit (tijdelijk of structureel) niet zelf kunnen.	zorg
RAI	Resident Assessment Instrument	Een internationaal meetinstrument om de zorgbehoefte van cliënten in kaart te brengen.	zorg
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheids en Milieu	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.	zorg
RO	Ruimtelijke Ordening	Ruimtelijke Ordening.	wonen
RVS	Raad voor Volksgezondheid en Samenleving	Raad voor Volksgezondheid en Samenleving.	wonen
SES	Sociaal Economische Status	Sociaal-Economische Status (veel gebruikt in zorg en onderzoek)	welzijn, wonen, zorg
SFT	Sociaal (of Samen) Functionerend Team	Stichting Financieel Toezicht (meerdere sectoren; vaak in context van corporaties of zorg).	welzijn
SHV	Schuldhelpverlening	Stichting Hulpverlening of SchuldHulpVerlening (afhankelijk van context).	welzijn
SKV	Stichting Kredietbank / Schuldhelpverlening Voorziening	Vaak lokaal of regionaal gebruikt in het sociaal domein.	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
SPV	Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige	Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige.	zorg
SRP	Strategisch Ruimtelijk Plan	Een beleidsdocument waarin een gemeente of regio de langetermijnstrategie voor ruimtelijke ordening, wonen en zorg vastlegt.	wonen
STIP	Sociaal Team Informatie Punt	Ook wel: Wijklooppunt	welzijn
SWT	Sociaal wijkteam	Een multidisciplinair team in de wijk waar inwoners terecht kunnen met vragen over zorg, welzijn, werk en inkomen.	welzijn
TCO	Toegangsteam Cliënt Ondersteuning	Een financieel begrip dat de totale kosten van een product of dienst in de hele levenscyclus berekent (aanschaf, gebruik, onderhoud, vervanging).	welzijn
TIS	Traject Informatie Systeem	en digitaal systeem waarin gegevens worden vastgelegd over de voortgang van cliënten in een begeleidingstraject (bijvoorbeeld in de jeugdzorg of re-integratie).	zorg
TPG	Transmurale Palliatieve Zorggroep	Palliatieve zorg die over de grenzen van organisaties en zorgsettings heen wordt georganiseerd, zodat de patiënt en diens naasten een samenhangend en doorlopend zorgtraject ervaren.	zorg
V&VN	Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland	De beroepsvereniging voor verpleegkundigen, verzorgenden en verpleegkundig specialisten.	zorg
VAB	Verpleegkundig Advies Bureau	Een bureau dat gespecialiseerd is in het leveren van adviezen, indicaties en expertise door verpleegkundigen.	zorg
Veilig Thuis	Meldpunt bij vermoedens van huiselijk geweld	Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.	welzijn
VG	Verstandelijke gehandicaptenzorg	Wordt gebruikt als aanduiding voor de doelgroep en de zorgsector.	zorg
VIG	Verzorgende IG	Verzorgende Individuele Gezondheidszorg. Een mbo-opleiding/beroep voor verzorgenden die cliënten ondersteunen in dagelijkse zorg, verpleging en begeleiding.	zorg
VIM	Veilig Incidenten Melden	Een systeem binnen zorginstellingen om fouten en bijna-fouten te melden en te leren van incidenten.	zorg
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten	Vereniging van Nederlandse Gemeenten.	welzijn
VP	Verpleging	Verzamelnaam voor verpleegkundige zorg, uitgevoerd door (mbo- of hbo-)verpleegkundigen, vaak in ziekenhuizen, verpleeghuizen of de wijk.	zorg

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
VPK	Verpleegkundige	Zorgprofessional die patiënten ondersteunt bij herstel, verzorging, preventie en behandeling.	zorg
VPT	Volledig Pakket Thuis	Wlz-zorg volledig thuis georganiseerd (verzorging, verpleging, begeleiding, maaltijden) als thuis dat verantwoord kan.	zorg
VS	Verpleegkundige Specialist	Een verpleegkundige met een masteropleiding die taken van een arts deels mag overnemen, zoals diagnostiek en voorschrijven van medicatie.	zorg
VvE	Vereniging van Eigenaars	Eigenarenvereniging van appartementsrechten; onderhoud en reserveringen o.b.v. MJOP.	wonen
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.	zorg
WCO	Woningcorporatie	Niet-commerciële organisatie die sociale huurwoningen bouwt, verhuurt en beheert.	wonen
Wijk-VPK	Wijkverpleegkundige	Verpleegkundige die zorg verleent in de thuissituatie en de zorg coördineert. Heeft ook een rol in preventie en het signaleren van problemen in de wijk.	zorg
Wijkteam	Sociaal Wijkteam (SWT), Wijkzorgteam.	Een multidisciplinair team in een wijk waar inwoners terecht kunnen met vragen over zorg, welzijn, opvoeding, schulden, werk en inkomen.	welzijn
Wlz	Wet langdurige zorg	Regelt zware, intensieve (langdurige) zorg en toezicht voor o.a. kwetsbare ouderen; indicatie via CIZ, uitvoering via zorgkantoor.	zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning	Regelt ondersteuning thuis (bv. huishoudelijke hulp, hulpmiddelen, dagbesteding) via de gemeente.	welzijn
Wmo-cons.	Wmo-consulent	Consulent van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze functionaris beoordeelt aanvragen voor ondersteuning en voorzieningen, zoals huishoudelijke hulp of hulpmiddelen.	welzijn
Woningw.	Woningwet	Wet die de regels vastlegt voor woningcorporaties, volkshuisvesting en toezicht.	wonen
Woonzorgvisie	Woonzorgvisie	Beleidsdocument van gemeenten waarin de visie staat op wonen, zorg en welzijn, vaak gericht op ouderen en kwetsbare groepen.	welzijn, wonen, zorg
WOZO	Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen	Programma om wonen en zorg voor ouderen anders te organiseren: 'zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan'.	welzijn, wonen, zorg
Wpg	Wet publieke gezondheid	Regelt de organisatie van publieke gezondheidszorg en infectieziektebestrijding (taken bij GGD).	welzijn
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Staat borg voor leningen van corporaties zodat zij betaalbaar kunnen financieren; rijk en gemeenten zijn achtervang.	wonen

Afkorting	Uitgeschreven	Betekenis in de praktijk (kort)	Domein (wonen/welzijn/zorg)
ZIC	Zelfstandig Invullen van Cliëntdossier	In sommige zorginstellingen wordt ZIC gebruikt als aanduiding voor een methode waarbij cliënten (of hun vertegenwoordigers) zelf actief meeschrijven in het cliëntdossier of zorgplan.	zorg
ZiN	Zorg in natura	Zorg die door gemeente, zorgkantoor of verzekeraar wordt ingekocht; cliënt kiest uit gecontracteerde aanbieders.	zorg
ZIN	Zorginstituut Nederland (ZIN)	Publieke organisatie die beoordeelt welke zorg vergoed wordt uit het basispakket en adviseert VWS.	zorg
ZK	Zorgkantoor	Regionale uitvoerder van Wlz die zorg inkoop en met cliënten afstemt (o.a. VPT/MPT/PGB).	zorg
ZN	Zorgverzekeraars Nederland	De brancheorganisatie van alle zorgverzekeraars in Nederland.	zorg
Zorginst.	Zorginstituut Nederland (ZIN)	Adviseert over verzekerde zorg; beheert het basispakket en geeft duiding (o.a. ELV-kaders).	zorg

Definities Wonen, Welzijn en Zorg

De landelijke definities wonen en zorg

“Wonen en zorg is het samenspel van huisvesting en ondersteuning of zorgverlening, gericht op het mogelijk maken van zelfstandig of beschermd leven, afgestemd op de individuele behoeften van mensen met een (toenemende) zorg- of ondersteuningsvraag.”

Bronnen:

WOZO-programma: rijksoverheid.nl.

VWS Beleidsbrieven – zoek op rijksoverheid.nl met trefwoorden als “wonen en zorg”, “WOZO”, en “beleidsbrief”.

VNG-publicaties: vng.nl onder de thema's “wonen” en “zorg”.

Zorgzame buurten: wat verstaan we eronder?

Een zorgzame buurt is een leefomgeving waarin mensen elkaar kennen, helpen en ondersteunen, en waarin wonen, welzijn en zorg goed op elkaar zijn afgestemd. Het is een buurt waarin bewoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, en tegelijkertijd kunnen rekenen op:

- Hun sociale netwerk (familie, burens, vrijwilligers).
- Een inclusieve, toegankelijke leefomgeving.
- Tijdige, nabije ondersteuning en zorg wanneer écht nodig.

Deze buurten maken het mogelijk om het uitgangspunt van beleid als “zelf als het kan, thuis als het kan” (WOZO) in praktijk te brengen.

Kerncomponenten van een zorgzame buurt

1. Sociale samenhang en ontmoeting. Buurtbewoners voelen zich verbonden. Er zijn ontmoetingsplekken en activiteiten die sociale relaties versterken.
2. Laagdrempelige ondersteuning. Zowel professionele hulp (zoals wijkteams of huisartsen) als informele hulp (burens, vrijwilligers) zijn beschikbaar en bereikbaar.
3. Woonomgeving die het mogelijk maakt om zelfstandig te leven. Denk aan levensloopbestendige woningen, toegankelijkheid, veilige openbare ruimte, nabijheid van winkels en zorg.
4. Ruimte voor initiatief en participatie. Bewoners worden gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen én om bij te dragen aan de zorgzaamheid van de buurt.
5. Samenwerking tussen partners. Gemeente, woningcorporaties, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en bewonersorganisaties werken samen aan de kwaliteit van leven in de wijk.

Beleidsmatige definitie (gebaseerd op Movisie/VNG/VWS)

“Een zorgzame buurt is een sociale en fysieke leefomgeving waarin bewoners – ondersteund door informele netwerken en professionele partijen – in staat worden gesteld om zelfstandig, veilig en betekenisvol te leven.”

Waarvoor is dit belangrijk?

Zorgzame buurten zijn een antwoord op maatschappelijke uitdagingen zoals:

- Vergrijzing en de wens om langer thuis te wonen.
- Druk op de professionele zorg.
- Eenzaamheid.
- Groeiende sociaaleconomische verschillen.

Zij vormen een fundament voor een toekomstbestendige samenleving, waarin we samenredzaam zijn in plaats van afhankelijk van systemen.

Bronnen:

Ministerie van VWS, WOZO-programma (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen), Centrale beleidslijn: “Zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan”. Zorgzame buurten worden hier gezien als noodzakelijke leefomgevingen om langer thuis wonen mogelijk te maken. Rijksoverheid, WOZO-programma

VNG: Vereniging van Nederlandse Gemeenten. Biedt kaders aan gemeenten voor het ontwikkelen van zorgzame gemeenschappen of buurten. Benadrukt de rol van samenwerking tussen inwoners, gemeente, zorg- en welzijnspartijen. VNG, Zorgzame Gemeenschappen

Movisie: Kennisinstituut voor sociale vraagstukken. Publicaties zoals “Zorgzame gemeenschappen in kaart gebracht” en “Kern van een zorgzame gemeenschap” geven praktijkgerichte definities, modellen en voorbeelden. Movisie benadrukt de rollen van informele netwerken, ontmoetingsplekken, sociale veiligheid en inclusiviteit. Movisie, Zorgzame gemeenschappen

Vilans: Expertisecentrum langdurige zorg. Richt zich op de wisselwerking tussen formele en informele zorg in de wijk. Belicht de rol van de fysieke woonomgeving, welzijn, en preventie binnen buurtnetwerken. Vilans: Samenwerken in de wijk

Lokale beleidsdocumenten: Gemeente Arnhem (Nota Wonen & Zorg 2023), Gemeente Zevenaar (Woonzorgvisie 2024–2028), En andere gemeenten met wijkgerichte zorgvisies.

Definitie	Uitleg en bron
Badkamer (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Draaicirkel 1.50 m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Badkamer (woning - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Vrije draaicirkel van 1.50m. Extra parkeerruimte naast douchezitje en toilet. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Berging (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Berging toegerust voor stalling scootmobiel of gezamenlijke berging met ruimte voor scootmobielen min. 1 op 7 in 2030 en 1 op 5 in 2040 https://www.vgib.nl/item/whitepaper-veilige-stalling-van-scootmobielen/ . (Gezamenlijke) berging moet een oplaadpunt hebben, brandveilig en toegankelijk zijn (draaicirkel 1.50m)
Berging (woning - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Berging toegerust voor stalling scootmobiel of gezamenlijke berging en oplaadpunt voor scootmobiel: oplaadpunt, brandveilig, toegankelijk. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Berging (woongebouw - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Een goed voor rolstoelgebruikers bereikbare berging met een bergingsgang van 1.50m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Buurschap / Noaberschap	Traditionele vorm van burenhulp en wederkerigheid binnen een kleine gemeenschap; tegenwoordig vaak gebruikt als metafoor voor modern omzien naar elkaar in dorpen en buurten.
Buurtkamer	Laagdrempelige plek in wijk of dorp (vaak gericht op ouderen) voor koffie, ontmoeting, informatie en lichte ondersteuning; vaak door bewoners en partners georganiseerd.
Deuren vrije doorgang (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Min. 0.90 m breed, voordeur 0.93 m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Dorpscontactpersoon	Verbindingsfiguur tussen bewoners, verenigingen en gemeente; helpt plannen en hulpvragen te koppelen en het contact tussen dorp en gemeente te vergemakkelijken.
Dorpsondersteuner	Schakel tussen bewoners met een hulpvraag en informele initiatieven, welzijn en zorg; signaleert, verbindt en versterkt de sociale basis.
Drempels (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Drempelloos met uitzondering van overgang binnen/buiten (afgeronde drempel max 2 cm). Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Entree (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Vrije draaicirkel 1,50 m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025

Definitie	Uitleg
Entree (woning - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Buitenzijde/ binnenzijde voordeur 1.50x1.50m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Gangen/ galerij (woongebouw - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Min. 1.50 m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Gebiedsteam (Zevenaar)	Lokaal team waar inwoners terecht kunnen met vragen over zorg, jeugd, participatie en Wmo; ondersteunt en verwijst door.
Geclusterde woonvorm	Woonvorm voor senioren met zelfstandige woningen in nabijheid van elkaar en met ontmoetingsruimte; gericht op contact, veiligheid en passende ondersteuning.
Hoofdslaapkamer (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Min. 13m2 en 2,70m breed, vrije draaicirkel 1,50 m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Indeling (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Primaire ruimten op één laag (woonkamer, keuken, toilet, hoofdslaapkamer en badkamer) = definitie nultredenwoning. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Inwonersorganisatie / Inwonersplatform (Overbetuwe)	Het platform spreekt namens de inwoners en brengt wat zij vinden over aan de gemeente, tenzij er al adviescommissies zijn.
Keuken (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Draaicirkel 1.50 m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Keuken (woning - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Draaicirkel 1.50 m. Het aanrecht dient onderrijdbaar en nastelbaar te zijn voor iemand in de rolstoel. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Kleur uw buurt (Duiven)	Gemeentelijke regeling die bewonersinitiatieven in buurten ondersteunt om verbondenheid en leefbaarheid te vergroten.
Langer zelfstandig thuis	Beweging en programma gericht op het mogelijk maken dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig en waardig thuis kunnen wonen met passende ondersteuning en geschikte woning.
Levensloopbestendige woning	Woning die geschikt is of eenvoudig geschikt te maken voor alle levensfasen, ook bij fysieke beperkingen; o.a. drempelloos en met aangepaste indeling.
Mantelzorg	Mantelzorg is onbetaalde en langdurige zorg die iemand geeft aan een naaste uit zijn of haar sociale omgeving (zoals partner, ouder, kind, familielid, vriend of buur).
Nultredenwoning	Woning die van buitenaf zonder traplopen bereikbaar is en waarin woonkamer, keuken, badkamer, toilet en minimaal één slaapkamer gelijkvloers bereikbaar zijn.

Definitie	Uitleg
Omzien naar elkaar	Principe in het sociaal domein waarbij inwoners elkaar zien, ondersteunen en activeren; door gemeenten vaak ingezet om samenredzaamheid te versterken.
OntmoetSamen.nl (Arnhem/regio)	Regionaal platform met activiteiten en ontmoetingsplekken voor 55-plussers; onderdeel van aanpak 'meedoen en ontmoeten'.
Ontmoetingsplek / Ontmoetingsruimte	Laagdrempelige plek waar bewoners en professionals elkaar kunnen ontmoeten en terecht kunnen met vragen; draagt bij aan (samen)redzaamheid en het tegengaan van eenzaamheid.
Overbetuwe Doet	Regeling waarmee bewoners met vouchers en ondersteuning buurtinitiatieven kunnen starten om meedoen en leefbaarheid te vergroten.
Respijtzorg	Is een vorm van tijdelijke en vervangende zorg voor iemand die normaal gesproken door een mantelzorger wordt verzorgd.
Sociaal team (Duiven)	Team voor inwoners met meervoudige en complexe vragen; ondersteunt, regelt hulp en schakelt waar nodig zorg en ondersteuning in.
Sociale basis (Lingewaard)	Alles wat mensen nodig hebben om mee te doen, zich te ontwikkelen en zelfstandig te wonen zonder speciale zorg; focus op ontmoeten, ontplooiën en elkaar helpen dichtbij huis.
Sociale basis (algemeen)	Geheel aan informele en formele relaties, activiteiten en voorzieningen in de leefomgeving dat bijdraagt aan meedoen, welzijn en veerkracht.
Steunstructuur (wijk als steunstructuur)	Benadering waarin wijk of dorp als ondersteunend netwerk functioneert dat gezondheid en participatie bevordert via sociale netwerken, voorzieningen en nabijheid.
Toegangsdeuren (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Licht of elektrisch bedienbare deuren, vrije doorgang 0.93m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Toegangsroute (woongebouw - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Min. 1.50 m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Toilet (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Toiletdeur haaks op lengterichting toilet. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Toilet (woning - rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Toiletdeur haaks op lengterichting toilet. Wanneer er sprake is van 3 of meer slaapkamers: apart tweede toilet min. 1.10m en 0.85m. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025

Definitie	Uitleg
Veiligheid (woongebouw - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Intercom/ videofoon. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Voorzorgcirkel	Is een informeel, buurtgericht netwerk waarbij mensen (voornamelijk inwoners/leeftijdgenoten in een wijk of straat) afspreken om “voor elkaar klaar te staan” vóórdát er sprake is van acute hulpbehoefte.
WOZO (Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen)	Landelijk programma met nieuwe norm ‘zelf als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan’ om de ouderenzorg toekomstbestendig te maken.
Wijkraad (Westervoort)	Bewonersraad die bijdraagt aan leefbaarheid en sociale samenhang in een wijk en als partner van de gemeente bewonersactiviteiten ondersteunt.
Wijkteam (Arnhem)	Toegang tot ondersteuning vanuit de Wmo; geeft informatie, advies en hulp en beoordeelt o.a. pgb/Wmo-aanvragen.
Wmo – Algemene voorziening (Westervoort)	Laagdrempelig, vrij toegankelijk aanbod (zoals welzijnswerk of maatschappelijk werk) zonder indicatie, gericht op lichte ondersteuning en ontmoeting.
Wonen en zorg	Samenhang tussen woonomgeving/-vorm en beschikbaarheid van passende ondersteuning en zorg; doel is geschikte woningen en arrangementen voor ouderen.
Woonkamer of woonkamer/ keuken (woning - levensloopgeschikt nieuwe huisvestingsverordening en rolstoelgeschikt nieuwe huisvestingsverordening)	Min. 19 m2 en 3.30 m breed. Bron: definities ouderenhuisvesting Groene metropoolregio, juli 2025
Zevenaar – Aan de slag voor dorp/wijk	Gemeentelijke ondersteuning voor bewonersinitiatieven; gemeente verbindt initiatiefnemers met partners en helpt materialen regelen.
Zorgzame buurt	Is een wijk of dorp waar bewoners, professionals, organisaties en de gemeente samenwerken om elkaar te ondersteunen en zo bij te dragen aan welzijn, gezondheid en leefbaarheid.

Het project wordt uitgevoerd in en met de deelnemende gemeenten, welzijns-, woon- en zorgpartijen werkzaam in deze gemeenten én inwonerinitiatieven.

Disclaimer

Dit document is in 2025 opgesteld als naslagwerk voor professionals en partners binnen het sociaal domein, woondomein en zorgdomein in de regio Arnhem. Het is bedoeld om een gemeenschappelijke taal te bieden en de samenwerking tussen gemeenten, welzijnsorganisaties, woningcorporaties en zorgaanbieders te ondersteunen.

Het document is ontwikkeld binnen het project Wonen, Welzijn en Zorg, zorgzame buurten en uitgewerkt door Healthnovum en Koopman Advies & Samenwerking. Het is tot stand gekomen met medewerking van de opdrachtgevers en hun achterban. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Alle rechten voorbehouden.

Healthnovum, Koopman Advies & Samenwerking en de samenwerkingspartners aanvaarden geen aansprakelijkheid voor het gebruik van dit document of voor besluiten die worden genomen op basis van de informatie hierin.

Voor vragen info@healthnovum.com